

Lisa 1

Audiitorkogu 24.10.2024 arvamusele

Näited varem esitatud ettepanekutest sisalduvatest selgitustest audiitori eritöö kohta eelnõu paragrahvide, selle lõigete ja punktide järjestuses.

- **§ 27 lg 1 p 2** „Hoiu-laenuühistu võib omandada ainult oma peamiseks ja püsivaks tegevuseks vajalikke kinnisasju.“

*Meie 13.10.2023 esitatud ettepanekus sisalduv selgitus:

Audiitorettevõtja ei saa kontrollida, kas hoiu-laenuühistu omab ainult oma peamiseks ja püsivaks tegevuseks vajalikke kinnisasju, sest ei ole kriteeriume, kuidas hinnata, kas kinnisasi on peamiseks ja püsivaks tegevuseks vajalik. Audiitor ei saa anda selliseid subjektiivseid hinnanguid.

- **§ 27 lg 1 p 3 ja lisandunud p 3¹**

P 3 „Hoiu-laenuühistul on keelatud osaleda osanikuna täisühingus või täisosanikuna usaldusühingus.“

P 3¹ „Hoiu-laenuühistul on keelatud omada üle 20-protsendilist otsest või kaudset osalust krediidasutuses või teises finantseerimisasutuses, välja arvatud ühistupangas, krediidiandjas, kredidivahendajas ja makseasutuses.“

*Meie 03.11.2020 esitatud ettepanekus sisalduv selgitus:

§ 27 lg 1 p 3 nimetatud nõude täitmise kontrollimisel saab audiitor anda vaid piiratud kindlust tehtud järelduste alusel. Nõude kontrollimine on raskendatud välisriikide puhul, kui õigusnormi koostamisel on mõeldud ka osalusi väljaspool Eestit.

- **§ 27¹ lg 4** „Hoiu-laenuühistul peavad olema iga 30-päevase ajavahemiku kohta strateegia, poliitika, protseduurid ja süsteemid likviidsusrisi tuvastamiseks, mõõtmiseks, juhtimiseks ja jälgimiseks, et tagada toimetulekuperioodi kestel piisav likviidsuspuhvri olemasolu. Likviidsuspuhvrina käsitatakse käesoleva seaduse tähenduses raha ja muud koormamata likviidset vara, mis võimaldab hoiu-laenuühistul täita tavapäraseid kohustusi vähemalt toimetulekuperioodi kestel, mis ei või olla lühem kui 30 päeva.“

* Meie 13.10.2023 esitatud ettepanekus sisalduv selgitus:

§ 27¹ lõikes 4 sätestatud nõude puhul viiakse eritöö läbi vastavalt kutsetegevuse standardile ISAE 3000 piiratud kindlustunnet andvana. Vandeaudiitorid saaks kontrollida likviidsuspuhvri vastavust, kui nõuded oleks täpselt määratletud (sarnaselt omavahendite piisavuse kontrolliga). Strateegia, poliitika jne olemasolu saavad vandeaudiitorid juba praegu kontrollida, kuid hetkel ei ole raampõhimõtteid, mille alusel kontrollida nende tõhusust.

- **„§ 28 lg 3** „Laenuandmise otsusele eelnev laenuanalüüs peab olema suunatud eelkõige laenusaja krediitvõimelisuse hindamisele. Krediitvõimelisuse hindamisel peab hoiu-laenuühistu arvesse võtma kõiki asjaolusid, mis võivad mõjutada laenu tagasimaksmise tõenäosust. Laenuanalüüsi sisu ja ulatus peab sõltuma laenu suurusest, laenutootest, laenusajast ja sellest, kui oluline mõju on analüüsitava laenul hoiu-laenuühistule tervikuna ja kui suurt riski see laen kujutab.“

* Meie 13.10.2023 esitatud ettepanekus sisalduv selgitus:

Sellisel kujul audiitorid mingit kindlustunnet anda ei saa. Kindlustunde andmiseks (ka piiratud ulatuses) on vajalikud raampõhimõtted, kuidas laenuanalüüsi koostada - audiitor saab kindlustunnet anda, kui

kriteeriumiks olevad raampõhimõtted seavad mõõdetavad nõuded laenuanalüüsi sisule ja ulatusele. Audiitorid ei saa anda kindlust ebamäärastele kriteeriumitele nagu näiteks "kas arvesse on võetud kõiki asjaolusid". Standardid ei luba kindlustundena väljendada audiitori subjektiivset arvamust.

- **§ 28 lg 4** „Käesolevas paragrahvis sätestatud põhimõtete rakendamiseks peab hoiu-laenuühistu koguma kogu laenuperioodi jooksul informatsiooni laenusaajatelt nende laenukoormuse ja maksekohustuste täitmise kohta ning kasutama neid andmeid liikmete jaoks mõistliku laenukoormuse arvutamiseks. Nimetatud andmete säilitamisel lähtutakse raamatupidamise seaduses sätestatud tähtaegadest.“

* Meie 13.10.2023 esitatud ettepanekus sisalduv selgitus:

Sarnaselt eelnevatele kommentaaridele vajab ka see punkt täiendavaid raampõhimõtteid, sh, mis on „mõistlik laenukoormus“ ja kuidas seda arvutatakse.

- **§ 28 lg 7** „Laenu andmine hoiu-laenuühistu liikmest juhatuse liikmele või nõukogu liikmele ja nendega samaväärset majanduslikku huvi omavatele isikutele võib toimuda ainult üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusega ette nähtud korras. Nimetatud isikutele antud laenude summa või muude käesoleva seaduse §-s 6 nimetatud teenuste koguväärtus ei tohi ületada selle liikme tasutud osamaksu rohkem kui viiekordselt ega viit protsenti hoiu-laenuühistu omakapitalist.“

*Meie 03.11.2020 esitatud ettepanekus sisalduv selgitus:

Lg-s 7 teises lauses toodud nõude puhul on audiitorid leidnud, et täpsustamist vajab, kas laenude summa või teenuste koguväärtuse nõude puhul peetakse silmas summa või teenuse koguväärtust näiteks ühele juhatuse liikmega samaväärset huvi omavale isikule või kõigile temaga seotud isikutele. Näiteks kui juhatuse liikmel on seotus kümne ettevõttega, kas siis võib igale ettevõttele anda laenu kuni 5% omakapitalist?

- **§ 28 lg 11** „Hoiu-laenuühistu antud laenud, mille tähtaeg on kolm aastat või enam, ei tohi moodustada rohkem kui 50 protsenti hoiu-laenuühistu varadest.“

Ka lg-s 11 nimetatud nõude puhul on oluline õigusselgus - kas mõeldud on laenude kogusummat või ainult seda summat, mis tuleb tagastada 3 aasta pärast või hiljem? Kui on tegemist laenuga, mille põhiosa maksed tasutakse laenu perioodi lõpus (nn bullet laen), siis on nõue arusaadav, aga kui on tegemist annuiteet laenuga?

*Meie 03.11.2020 esitatud ettepanekus sisalduv selgitus:¹

Samuti on nimetatud paragrahvis nimetatud nõuete puhul oluline määratleda, kas nõuded kehtivad HLÜ-le, ja audiitor kontrollib nimetatud nõuete täimist, aruandeperioodi lõppkuupäeva seisuga või terve perioodi jooksul.

¹ Õigusnorm sisaldus 2020 septembrikuu eelnõus. Praeguse eelnõu § 41 lg 4 sätestab, et audiitori eritöö objektiks on § 28 lg 11, samas eelnõus vastav lõige puudub.